EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 24.1.2023
COM(2023) 53 final

2023/0018 (COD)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Besluit (EU) 2022/563 wat het bedrag van de macrofinanciële bijstand aan de Republiek Moldavië betreft

{SWD(2023) 25 final}

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• Motivering en doel van het voorstel

In 2022 verslechterde de mondiale economische situatie. De omstandigheden die ten grondslag lagen aan het eerste verzoek om macrofinanciële bijstand (MFB), dat Moldavië in 2022 indiende, zijn verder verslechterd. Moldavië wordt zowel direct als indirect geraakt door de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, bovenop de energiecrisis die het land sinds oktober 2021 meemaakt. Bovendien zijn sinds het begin van de oorlog meer dan een half miljoen mensen de Moldavische grens overgestoken en zijn zowat 90 000 daarvan in het land gebleven. Daardoor zijn de overheidsfinanciën van Moldavië nog meer onder druk komen te staan. De algemene macro-economische situatie is in 2022 dan ook aanzienlijk verzwakt. Na een duidelijk herstel volgend op de pandemie in 2021 is de groei in de eerste negen maanden van 2022 ingestort en is het land in een diepe recessie terechtgekomen. Moldavië heeft beperkte buffers om de crisis te verzachten en heeft internationale partners om verdere bijstand verzocht. Deze voorgestelde verhoging van de MFB maakt dus deel uit van ruimere EU- en internationale bijstand aan Moldavië.

Het Moldavische verzoek met betrekking tot de lopende MFB-operatie kwam op 19 november 2021. De MFB, ten bedrage van 150 miljoen EUR (in de vorm van leningen tegen gunstige voorwaarden en subsidies), werd op 6 april 2022 door het Europees Parlement en de Raad goedgekeurd en trad op 18 juli 2022 in werking. Nadat aan de daaraan verbonden beleidsvoorwaarden was voldaan, vond de eerste uitbetaling plaats op 1 augustus 2022. In het kader van deze lopende operatie blijft 100 miljoen EUR (in de vorm van leningen tegen gunstige voorwaarden en subsidies) voor Moldavië beschikbaar tot januari 2025. De tweede uitbetaling wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2023.

In overeenstemming met de reguliere MFB-procedures werd de operatie ter beschikking van Moldavië gesteld in combinatie met een nieuwe regeling van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), die in december 2021 werd goedgekeurd en in mei 2022 werd uitgebreid. De uitgebreide steun van het IMF in het kader van het programma van de uitgebreide kredietfaciliteit/uitgebreide financieringsfaciliteit (ECF/EFF) bedraagt 795 miljoen USD.

Ondanks de huidige bijstand aan Moldavië blijven de aanhoudende energiecrisis en de gevolgen van de oorlog in Oekraïne zorgen voor aanzienlijke problemen. Volgens de meest recente ramingen van het IMF (december 2022) is het totale externe financieringstekort van Moldavië voor 2023 met 430 miljoen EUR (ongeveer 3 % van het bruto binnenlands product (bbp)) toegenomen ten opzichte van de eerste evaluatie van het programma van het IMF (september 2022). Dit komt neer op een totaal financieringstekort van ongeveer 803 miljoen EUR (5 % van het bbp) voor 2023. Tegen deze achtergrond en in overeenstemming met het beginsel van eerlijke lastenverdeling dient de Commissie bij het Parlement en de Raad een voorstel in om de lopende MFB aan Moldavië te verhogen met 145 miljoen EUR, waarvan 100 miljoen EUR aan leningen en 45 miljoen EUR aan subsidies.

De aanvullende MFB-bijstand zou in twee nieuwe tranches worden uitbetaald, gekoppeld aan: i) aanvullende beleidsvoorwaarden; ii) goede vooruitgang bij de uitvoering van de associatieovereenkomst en de diepe en brede vrijhandelsruimte (DCFTA); en iii) een positieve staat van dienst bij de uitvoering van het IMF-programma. De aan de twee nieuwe tranches verbonden beleidsvoorwaarden zouden voortbouwen op die welke in het memorandum van overeenstemming over de huidige MFB zijn overeengekomen. Dit zou de focus van het programma versterken en zorgen voor samenhang met de beleidsprioriteiten tussen de EU en Moldavië en de agenda van de Moldavische regering. De aanvullende steun

is ook in overeenstemming met de versterkte betrekkingen tussen de EU en Moldavië in het kader van de status van kandidaat-lidstaat, die Moldavië op 23 juni 2022 is toegekend.

De uitvoering van de voorgestelde operatie zal naar verwachting gepaard gaan met extra steun van de EU in het kader van de financiering van begrotingsmaatregelen door het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI).

Zoals nader toegelicht in het werkdocument van de diensten van de Commissie dat dit voorstel vergezelt, heeft de Commissie rekening gehouden met de beoordeling van de politieke situatie door de Europese Dienst voor extern optreden en is zij van oordeel dat aan de politieke en economische randvoorwaarden voor de voorgestelde macrofinanciële bijstand is voldaan.

- **Algemene context**

De Russische invasie van Oekraïne had zware negatieve gevolgen voor de Moldavische economie, terwijl de mondiale situatie steeds meer problemen meebrengt. Van januari tot september 2022 kromp de Moldavische economie met 4 %, wat wijst op een diepe recessie voor het gehele jaar. De krimp was grotendeels het gevolg van een daling van de consumptie en de investeringen van de huishoudens. Wat de productie betreft, had de landbouw een sterk negatief effect op de groei, na een droogte in de zomer van 2022. De energiecrisis, die in 2022 erger is geworden, heeft de overheidsfinanciën van Moldavië nog meer onder druk gezet. De scherpe stijging van de energieprijzen heeft de hoge inflatie aangewakkerd en heeft ertoe geleid dat verdere uitgaven moeten worden gedaan voor subsidies aan de meest kwetsbare consumenten.

In 2023 blijven de vooruitzichten van Moldavië somber. Het land zal naar verwachting verder te lijden krijgen onder de toenemende aanvallen van Rusland op Oekraïne en onder de economische vertraging in de hele EU (Moldaviës belangrijkste handelspartner). Volgens een IMF-prognose (november 2022) zal de groei in 2023 slechts matig aantrekken tot 1,5 % en pas in 2024-2025 weer het niveau van vóór de crisis bereiken.

In 2023 zou de inflatie aanzienlijk dalen, maar niet onder de 10 % duiken, en een gemiddelde bereiken van 13,7 % tegenover 8,5 % in 2022. De opflakkerende energie- en voedselprijzen hebben geleid tot de hoge inflatie in 2022, die in oktober een piek van 34 % bereikte. Als reactie op de sterke inflatoire druk heeft de centrale bank vorig jaar de basisrente driemaal opgetrokken (met in totaal 9 procentpunten) tot 21,5 %. Tegen het einde van het jaar begon de inflatie af te zwakken, zij het matig (tot 31 % in november), wat heeft geleid tot een lichte neerwaartse aanpassing van de basisrente tot 20 %.

Het begrotingstekort zal in 2023 aanzienlijk blijven, namelijk 6 % van het bbp, tegenover 4,2 % van het bbp in 2022. Een groot deel van de toename zal te wijten zijn aan hogere uitgaven voor de meest kwetsbare consumenten ten gevolge van de piekende energietarieven, en gelet op de zware inflatie zijn verhogingen van de overheidssalarissen enigszins noodzakelijk gebleken. De schuldquote van Moldavië is laag in vergelijking met de meeste andere landen in de regio, maar zou in 2023 naar verwachting stijgen tot 38 %, tegenover 36 % van het bbp eind 2022. Ongeveer 95 % van Moldaviës buitenlandse overheidsschuld werd door multilaterale crediteuren verleend tegen gunstige voorwaarden. Niettemin heeft het IMF zijn rating van het risico op schuldproblemen voor Moldavië van laag naar middelhoog herzien, aangezien het land erg gevoelig is voor externe schokken,

Aan de externe zijde blijft het tekort op de lopende rekening hoog, namelijk 13,7 % van het bbp in het derde kwartaal van 2022, en zal het in 2023 op een vergelijkbaar niveau blijven, namelijk 11,8 % van het bbp. Dit is grotendeels het gevolg van een grote negatieve

handelsbalans, die in het derde kwartaal van 2022 ongeveer 32 % van het bbp bedroeg. Met 14,2 % van het bbp bleven de geldovermakingen echter over het algemeen stabiel, ondanks enkele aanvankelijke prognoses dat overdrachten uit het buitenland, met name Rusland en het Gemenebest van Onafhankelijke Staten, aanzienlijk zouden dalen. De netto buitenlandse directe investeringen vertoonden in de eerste helft van 2022 enige veerkracht (grotendeels als gevolg van de hoge herbelegde winsten van ondernemingen). Ten gevolge van de onzekerheid door de oorlog zouden deze voor 2022 – zo blijkt uit een IMF-prognose van november 2022 – echter naar verwachting sterk dalen tot in totaal 0,4 % van het bbp.

Sinds het begin van de Russische invasie van Oekraïne zijn de deviezenreserves van Moldavië zeer volatiel geweest, wat aanleiding heeft gegeven tot aanzienlijke interventies van de centrale bank. Aanvankelijk daalden de deviezenreserves van Moldavië sterk van 3,9 miljard USD eind 2021 (voor 5,5 maanden invoer) tot een dieptepunt van 3,3 miljard USD (voor 4,5 maanden invoer) in april 2022. Dit werd in grote mate veroorzaakt door een snelle opvraging van bankdeposito's. De Moldavische leu is in de eerste helft van 2022 ook ongeveer 7 % in waarde gedaald ten opzichte van de Amerikaanse dollar. Hoewel de reserves tegen het einde van 2022 waren hersteld, blijven de risico's neerwaartsgericht, hetgeen in ruime mate te maken heeft met de aanhoudende oorlog in Oekraïne. De centrale bank verwacht begin 2023 een daling van de reserves, deels vanwege een mild economisch herstel en een grotere invoervraag, en extra schommelingen op de valutamarkt.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

De voorgestelde verhoging van de MFB zou de middelen ondersteunen die aan Moldavië zijn toegewezen in het kader van de bestaande operatie, die op 6 april 2022 door het Parlement en de Raad is goedgekeurd in het kader van Besluit (EU) 2022/563 tot toekenning aan Moldavië van macrofinanciële bijstand ten bedrage van 150 miljoen EUR aan leningen en subsidies. De aanvullende voorwaarden in verband met het verhoogde bedrag zouden voortbouwen op de hervormingsprioriteiten die in het bestaande memorandum van overeenstemming zijn uiteengezet. De nadruk zou blijven liggen op governance van de overheidsfinanciën, de rechtsstaat, corruptiebestrijding, verbetering van het ondernemingsklimaat en bevordering van verdere hervormingen in de energiesector.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

De EU en Moldavië hebben in de loop der jaren nauwe politieke en economische betrekkingen uitgebouwd, hetgeen tot de sluiting van de associatieovereenkomst (met inbegrip van de DCFTA) heeft geleid. Deze overeenkomst is op 27 juni 2014 ondertekend en is op 1 juli 2016 in werking getreden. Een associatieagenda EU-Moldavië bevat de lijst van prioriteiten voor gezamenlijke actie. Op 22 augustus 2022 is een bijgewerkte associatieagenda voor 2021-2027 goedgekeurd.

Naar aanleiding van het verzoek van Moldavië op 3 maart 2022 heeft de EU het land op 23 juni 2022 de status van kandidaat-lidstaat verleend, met dien verstande dat door Moldavië een aantal stappen zullen worden ondernomen, met name op het gebied van de rechtsstaat, de hervorming van de justitiële sector, de bestrijding van corruptie en de grondrechten.

Moldavië heeft sterke economische banden met de EU. De Europese Unie blijft de grootste handelspartner van Moldavië en was in 2021 goed voor 50 % van de totale handel van Moldavië (ongeveer 61 % van de totale uitvoer en 44 % van de totale invoer).

Kandidaat-lidstaten en landen die onder het Europees nabuurschapsbeleid vallen, komen in aanmerking voor MFB (indien zij aan verschillende voorwaarden voldoen). De verhoogde

MFB zou een aanvulling vormen op de in het kader van het NDICI gemobiliseerde subsidies, versterkt met 55 miljoen EUR aan extra middelen in 2023, en andere EU-programma's. De verhoogde MFB zou ook een aanvulling vormen op de voorwaarden in het kader van de pakketten begrotingssteun die momenteel door de EU worden uitgevoerd. Door een passend kader voor macro-economisch beleid en structurele hervormingen te ondersteunen, vergroot de MFB van de EU de toegevoegde waarde en de doeltreffendheid van de totale financiële interventies van de EU, onder meer via andere financiële instrumenten.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

• Rechtsgrondslag

De rechtsgrondslag van dit voorstel is artikel 212 VWEU.

• Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)

Het subsidiariteitsbeginsel wordt nageleefd. De doelstellingen om de macro-economische stabiliteit op korte termijn in Moldavië te herstellen kunnen niet voldoende door de lidstaten alleen worden verwezenlijkt en kunnen beter door de EU worden bereikt. De belangrijkste redenen zijn de budgettaire beperkingen op nationaal niveau en de behoefte aan krachtige donorcoördinatie om de omvang en de doeltreffendheid van de bijstand zo groot mogelijk te maken.

• Evenredigheid

Het voorstel is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel. Het blijft beperkt tot hetgeen minimaal vereist is om de doelstellingen van macro-economische stabiliteit op korte termijn te verwezenlijken en gaat niet verder dan wat voor dat doel nodig is.

Zoals de Commissie op basis van IMF-ramingen in het kader van de uitgebreide financieringsfaciliteit heeft vastgesteld, komt het voorgestelde bedrag – 295 miljoen EUR – van de verhoogde MFB, inclusief het bestaande bedrag, overeen met 33 % van het geraamde resterende financieringstekort van Moldavië in 2022-2024. Dit strookt met de standaardpraktijken inzake lastendeling voor macrofinanciële bijstandsoperaties. Volgens de conclusies van de Ecofin-Raad van 8 oktober 2002 bedraagt de bovengrens 60 % voor een kandidaat-lidstaat en een land met een associatieovereenkomst. Ook wordt rekening gehouden met de bijstand die andere bilaterale en multilaterale donoren aan Moldavië hebben toegezegd.

• Keuze van het instrument

Projectfinanciering of technische bijstand zou niet geschikt of afdoende zijn voor de verwezenlijking van de macro-economische doelstellingen. De belangrijkste meerwaarde van macrofinanciële bijstand in vergelijking met andere EU-instrumenten zou zijn dat hij de externe financiële druk verlicht en de totstandkoming van een stabiel macro-economisch kader faciliteert, onder meer door een houdbare betalingsbalans en begrotingssituatie en een passend kader voor structurele hervormingen te bevorderen. Door aan de totstandbrenging van een passend algemeen beleidskader bij te dragen, kan de macrofinanciële bijstand de doeltreffendheid vergroten van acties die in Moldavië in het kader van andere financiële instrumenten van de EU met een nauwere focus worden gefinancierd.

3. RESULTATEN VAN EX-POSTEVALUATIES, RAADPLEGINGEN VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELINGEN

• Raadpleging van belanghebbenden

De MFB wordt toegekend als een integrerend onderdeel van de internationale steun voor de economische stabilisatie van Moldavië. Bij het opstellen van dit voorstel hebben de diensten van de Commissie overleg gepleegd met het IMF en de Wereldbank, die reeds omvangrijke financieringsprogramma's hebben lopen. Op 12 januari 2023 heeft de Commissie het Economisch en Financieel Comité (plaatsvervangers) geraadpleegd, dat het ontwerpvoorstel heeft goedgekeurd. De Commissie heeft ook regelmatig contact gehad met de Moldavische autoriteiten.

• Bijeenbrengen en benutten van deskundigheid

In overeenstemming met de vereisten van het Financieel Reglement hebben de diensten van de Commissie in het kader van het COVID-19-pakket voor macrofinanciële bijstand een operationele beoordeling verricht van de financiële en administratieve procedures van Moldavië. De bedoeling was na te gaan of de bestaande procedures voor het beheer van programmabijstand, met inbegrip van MFB, voldoende garanties bieden. Het eindverslag van de operationele beoordeling, opgesteld door een adviesbureau, is in juni 2020 ontvangen. In het verslag wordt gewezen op duidelijke vooruitgang op het gebied van de systemen voor het beheer van de overheidsfinanciën en andere financiële circuits sinds 2015, toen de laatste exercitie werd uitgevoerd. De conclusie luidt dat de status van Moldaviës financiële circuits en procedures gunstig wordt geacht voor een volgend MFB-pakket. De ontwikkelingen op dit gebied zullen ook voortdurend van dichtbij worden gevolgd, onder meer door middel van de regelmatige voortgangsverslagen van de EU-delegatie in Chisinau over hervormingen inzake het beheer van de overheidsfinanciën.

• Effectbeoordeling

De MFB van de EU is een uitzonderlijk noodinstrument dat gericht is op het aanpakken van ernstige betalingsbalansproblemen in landen buiten de EU. Aangezien er een politieke noodzaak bestaat om snel vooruitgang te boeken in een situatie die een snelle reactie vereist, is dit MFB-voorstel vrijgesteld van de verplichting om een effectbeoordeling uit te voeren, overeenkomstig de richtsnoeren van de Commissie voor betere regelgeving (SWD (2015) 111 final).

Meer in het algemeen bouwen de voorstellen inzake MFB van de Commissie voort op lessen die zijn getrokken uit evaluaties achteraf van eerdere operaties in de buurlanden van de EU. De verhoogde MFB, met het bijbehorende programma voor economische aanpassing en hervorming zal de financieringsbehoeften van Moldavië op korte termijn helpen verlichten. De bijstand zal ook beleidsmaatregelen ondersteunen die erop gericht zijn de betalingsbalans op middellange termijn en de houdbaarheid van de begroting te versterken alsmede duurzame groei te bevorderen, als aanvulling op het lopende IMF-programma met Moldavië. Die beleidsvoorwaarden moeten enkele van de fundamentele tekortkomingen aanpakken die in de economie en het stelsel voor economische governance van Moldavië in de loop der jaren naar voren zijn gekomen.

• Grondrechten

Kandidaat-lidstaten en landen die onder het Europees nabuurschapsbeleid vallen, komen in aanmerking voor MFB. Een randvoorwaarde voor de toekenning van macrofinanciële bijstand is dat het desbetreffende land doeltreffende democratische mechanismen – waaronder een parlementair stelsel met meerdere partijen en de rechtsstaat – eerbiedigt en de naleving van de mensenrechten garandeert.

De hernieuwde inzet om te komen tot hervormingen en de sterke politieke wil van de nieuwe Moldavische autoriteiten (sinds de verkiezingen van juli 2021) in belangrijke domeinen waar hervormingen noodzakelijk zijn, waaronder het justitiële stelsel, behoorlijk bestuur, de rechtsstaat en corruptiebestrijding, zijn een duidelijk positief teken. De autoriteiten zijn vastbesloten deze hervormingen op transparante wijze en in overeenstemming met de EU-normen uit te voeren. Derhalve wordt geacht te zijn voldaan aan de politieke randvoorwaarde voor een MFB-operatie.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

De voorgestelde verhoging met 145 miljoen EUR van het lopende MFB-pakket van Moldavië zal volgens de planning in twee gelijke tranches worden uitbetaald, die in 2023 zullen worden vrijgegeven indien aan de voorwaarden is voldaan. Volgens de financiële programmering voor de periode 2022–2024 kan een subsidiecomponent van 45 miljoen EUR worden gefinancierd uit het beschikbare budget van begrotingsonderdeel 14 20 03 01 "Macrofinanciële bijstand (MFB-subsidies)". Voor de leningcomponent van 100 miljoen EUR zal de vereiste voorziening van 9 % van de garantie voor extern optreden worden geprogrammeerd in het kader van het NDICI-instrument voor een totaalbedrag van 9 miljoen EUR (begrotingsonderdeel 14 02 01 70 "NDICI – Voorziening van het gemeenschappelijk voorzieningsfonds").

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

De EU stelt Moldavië macrofinanciële bijstand voor een totaal bedrag van 145 miljard EUR beschikbaar in de vorm van leningen op middellange tot lange termijn, met inbegrip van een subsidiecomponent. Dit zal helpen om de resterende financieringsbehoeften van Moldavië in 2023 te dekken. De uitbetaling van de twee aanvullende tranches zal afhankelijk zijn van de uitvoering van aanvullende beleidsmaatregelen.

De bijstand zal door de Commissie worden beheerd. Daarbij zijn met het Financieel Reglement strokende specifieke bepalingen ter preventie van fraude en andere onregelmatigheden van toepassing.

De Commissie en de Moldavische autoriteiten zijn een memorandum van overeenstemming overeengekomen met daarin een omschrijving van de maatregelen voor structurele hervorming die met de lopende MFB-operatie gepaard moeten gaan, onder meer qua timing en volgorde. Als gevolg van de verhoging van de MFB zullen verdere beleidsmaatregelen met de autoriteiten worden onderhandeld en aan het bestaande memorandum worden toegevoegd.

Zoals gewoonlijk voor macrofinanciële bijstand geldt, zouden de uitbetalingen voorts afhankelijk worden gesteld onder meer van bevredigende evaluaties in het kader van het IMF-programma, alsook van voortgang bij de uitvoering van de associatieovereenkomst EU-Moldavië en de DCFTA. De Commissie zal nauw met de autoriteiten samenwerken om toe te zien op de vorderingen met betrekking tot de beleidsmaatregelen en de hierboven gespecificeerde randvoorwaarden.

2023/0018 (COD)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot wijziging van Besluit (EU) 2022/563 wat het bedrag van de macrofinanciële bijstand aan de Republiek Moldavië betreft

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 212,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Op 6 april 2022 hebben het Europees Parlement en de Raad Besluit (EU) 2022/563[1] tot toekenning van nieuwe macrofinanciële bijstand ("MFB") aan Moldavië vastgesteld voor een bedrag van 150 miljoen EUR, in de vorm van leningen op middellange termijn en via een subsidiecomponent. De MFB is op 18 juli in werking getreden voor een periode van tweeënhalf jaar. Na de succesvolle uitvoering van alle beleidsmaatregelen die in het memorandum van overeenstemming met de Unie zijn overeengekomen, is op 1 augustus 2022 de eerste tranche van 50 miljoen EUR uitbetaald.

(2) De MFB is parallel met een nieuw IMF-programma voor Moldavië van 20 december 2021 goedgekeurd (Extended Credit Facility/Extended Fund Facility ter waarde van 564 miljoen USD). Als gevolg van de toenemende financieringsbehoeften die in grote mate toe te schrijven zijn aan de weerslag van de oorlog in Oekraïne op de Moldavische economie, heeft het IMF op 11 mei 2022 besloten de overeenkomst met 267 miljoen USD te verhogen. Op 9 januari 2023 heeft het IMF gemeld dat Moldavië de tweede evaluatie van het programma met succes heeft afgerond, waardoor in het kader van de overeenkomst nog eens 27 miljoen USD onmiddellijk kon worden uitbetaald.

(3) Het indicatieve EU-budget voor Moldavië in het kader van het Europees nabuurschapsinstrument bedroeg 518,15 miljoen EUR voor de periode 2014–2020, inclusief begrotingssteun en technische bijstand. In de integrale steunkaders voor de periodes 2014-2017 en 2017-2020 is de prioritaire sector voor samenwerking met Moldavië vastgesteld die voor de vorige begrotingsperiode door het Europees nabuurschapsinstrument werd gefinancierd. De prioriteiten voor 2021-2027 worden uiteengezet in het nieuwe indicatieve meerjarenprogramma, dat in nauw overleg met alle belanghebbenden is opgesteld.

[1] Besluit (EU) 2022/563 van het Europees Parlement en de Raad van 6 april 2022 tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan de Republiek Moldavië (PB L 109 van 8.4.2022, blz. 6).

(4) Aangezien er voor 2023 nog steeds sprake is van een aanzienlijk resterend extern financieringstekort op de betalingsbalans van Moldavië, dat de door het IMF en andere multilaterale instellingen verstrekte middelen overschrijdt, moet de aan Moldavië verleende macrofinanciële bijstand van de Unie overeenkomstig Besluit (EU) 2022/563 worden verhoogd. Deze verhoging wordt in de huidige uitzonderlijke omstandigheden beschouwd als een passend antwoord op het verzoek van Moldavië om steun voor economische stabilisatie, in samenhang met het IMF-programma. De macrofinanciële bijstand van de EU zou de economische stabilisatie en de structurele hervormingsagenda van Moldavië ondersteunen en een aanvulling vormen op de middelen die in het kader van de financiële regeling van het IMF beschikbaar worden gesteld. Derhalve moet Besluit (EU) 2022/563 dienovereenkomstig worden gewijzigd.

(5) De vaststelling van het bedrag van de bijkomende macrofinanciële bijstand van de Unie is gebaseerd op een geactualiseerde kwantitatieve beoordeling van de resterende externe financieringsbehoeften van Moldavië, en bij de vaststelling ervan is rekening gehouden met het vermogen van het land om zichzelf te financieren met eigen middelen, met name met de internationale reserves waarover het beschikt. Bij de vaststelling van het bedrag van de bijstand wordt rekening gehouden met verwachte financiële bijdragen van multilaterale donoren, waaronder het IMF en de Wereldbank, en met de noodzaak te zorgen voor een billijke lastendeling tussen de Unie en andere donoren, alsook met de reeds bestaande inzet van de andere externe financieringsinstrumenten van de Unie in Moldavië en met de meerwaarde die over het geheel genomen door de betrokkenheid van de Unie wordt geboden.

(6) De verhoging van de macrofinanciële bijstand van de Unie moet worden onderworpen aan voorwaarden inzake economische beleid, die moeten worden toegevoegd aan het bestaande memorandum van overeenstemming, dat bijgevolg dienovereenkomstig zal moeten worden gewijzigd. Voorts zullen de gedetailleerde financiële voorwaarden van de macrofinanciële bijstand van de Unie moeten worden vastgelegd in een addendum bij de leningovereenkomst en subsidieovereenkomst die op 22 juni 2022 door de Commissie en Moldavië is ondertekend,

HEBBEN HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Besluit (EU) 2022/563 wordt als volgt gewijzigd:

(1) In artikel 1 wordt lid 1 vervangen door:

“1. De Unie stelt Moldavië macrofinanciële bijstand beschikbaar voor een maximumbedrag van 295 miljoen EUR (“macrofinanciële bijstand van de Unie”), teneinde de economische stabilisatie van Moldavië en een substantiële hervormingsagenda te ondersteunen. Van dat maximumbedrag wordt ten hoogste 220 miljoen EUR verstrekt in de vorm van leningen en ten hoogste 75 miljoen EUR in de vorm van subsidies. De macrofinanciële bijstand van de Unie wordt uitgekeerd na goedkeuring van de begroting van de Unie voor het betrokken jaar door het Europees Parlement en de Raad. De bijstand draagt bij aan het lenigen van de betalingsbalansbehoeften van Moldavië die in het kader van het IMF-programma zijn vastgesteld.";

(2) Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

(a) lid 1 wordt vervangen door:

2. “1. Met inachtneming van de in lid 3 vermelde voorwaarden wordt de macrofinanciële bijstand van de Unie door de Commissie beschikbaar gesteld in vijf tranches, die elk bestaan uit een lening- en een subsidiecomponent. De omvang van elke tranche wordt in het gewijzigde memorandum van overeenstemming bedoeld in artikel 2 vastgelegd.”;

(b) lid 4 wordt vervangen door:

“4. De tweede tranche wordt in beginsel ten vroegste drie maanden na de uitkering van de eerste tranche uitgekeerd. De derde tranche wordt in beginsel ten vroegste drie maanden na de uitkering van de tweede tranche uitgekeerd. De vierde tranche wordt in beginsel ten vroegste drie maanden na de uitkering van de derde tranche uitgekeerd. De vijfde tranche wordt in beginsel ten vroegste drie maanden na de uitkering van de vierde tranche uitgekeerd.”

Artikel 4

Dit besluit treedt in werking op de derde dag na de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement	*Voor de Raad*
De voorzitter	*De voorzitter*

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

1.1. Benaming van het voorstel/initiatief

1.2. Betrokken beleidsterrein(en)

1.3. Het voorstel/initiatief betreft:

1.4. Doelstelling(en)

1.4.1. Algemene doelstelling(en)

1.4.2. Specifieke doelstelling(en)

1.4.3. Verwachte resulta(a)t(en) en gevolg(en)

1.4.4. Prestatie-indicatoren

1.5. Motivering van het voorstel/initiatief

1.5.1. Behoefte(n) waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien, met een gedetailleerd tijdschema voor de uitrol van het initiatief

1.5.2. Toegevoegde waarde van de deelname van de Unie (deze kan het resultaat zijn van verschillende factoren, bijvoorbeeld coördinatiewinst, rechtszekerheid, grotere doeltreffendheid of complementariteit). Voor de toepassing van dit punt wordt onder "toegevoegde waarde van de deelname van de Unie" verstaan de waarde die een optreden van de Unie oplevert bovenop de waarde die door een optreden van alleen de lidstaat zou zijn gecreëerd.

1.5.3. Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan

1.5.4. Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader en eventuele synergie met andere passende instrumenten

1.5.5. Beoordeling van de verschillende beschikbare financieringsopties, waaronder mogelijkheden voor herschikking

1.6. Duur en financiële gevolgen van het voorstel/initiatief

1.7. Geplande beheersvorm(en)

2. BEHEERSMAATREGELEN

2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen

2.2. Beheers- en controlesyste(e)m(en)

2.2.1. Rechtvaardiging van de voorgestelde beheersvorm(en), uitvoeringsmechanisme(n) voor financiering, betalingsvoorwaarden en controlestrategie

2.2.2. Informatie over de geïdentificeerde risico's en het (de) systeem (systemen) voor interne controle dat is (die zijn) opgezet om die risico's te beperken

2.2.3. Raming en motivering van de kosteneffectiviteit van de controles (verhouding van de controlekosten tot de waarde van de desbetreffende financiële middelen) en evaluatie van het verwachte foutenrisico (bij betaling en bij afsluiting).

2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden

3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

3.1. Rubriek(en) van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderde(e)l(en) voor uitgaven

3.2. Geraamde financiële gevolgen van het voorstel inzake kredieten

3.2.1. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de beleidskredieten

3.2.2. Geraamde output, gefinancierd met operationele kredieten

3.2.3. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten

3.2.4. Verenigbaarheid met het huidige meerjarig financieel kader

3.2.5. Bijdrage van derden aan de financiering

3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

1.1. Benaming van het voorstel/initiatief

Voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot toekenning van macrofinanciële bijstand aan de Republiek Moldavië

1.2. Betrokken beleidsterrein(en) in de ABM/ABB-structuur[2]

Beleidsterrein: Economische en Financiële Zaken;

Activiteit: Internationale economische en financiële zaken

1.3. Aard van het voorstel/initiatief

☐ Het voorstel/initiatief betreft een **nieuwe actie**

☐ Het voorstel/initiatief betreft **een nieuwe actie na een proefproject/een voorbereidende actie[3]**

☐ Het voorstel/initiatief betreft **de verlenging van een bestaande actie**

X Het voorstel/initiatief betreft **een actie die wordt omgebogen naar een nieuwe actie**

1.4. Doelstelling(en)

1.4.1. De met het voorstel/initiatief beoogde strategische meerjarendoelstelling(en) van de Commissie

"Een economie die werkt voor de mensen"

"Een sterker Europa in de wereld"

1.4.2. Specifieke doelstelling(en)

a) ondersteuning van macrofinanciële stabiliteit en bevordering van groeibevorderende hervormingen buiten de EU, onder meer via regelmatige economische dialogen met sleutelpartners en door verlening van macrofinanciële bijstand; en

b) ondersteuning van het uitbreidingsproces en van de tenuitvoerlegging van het EU-uitbreidings- en nabuurschapsbeleid en verwezenlijking van andere EU-prioriteiten bij partners door economische analyses te verrichten en beleidsbeoordelingen en -advies te verstrekken.

1.4.3. Verwachte resulta(a)t(en) en gevolg(en)

Vermeld de gevolgen die het voorstel/initiatief zou moeten hebben op de begunstigden/doelgroepen.

- Bijdragen aan het lenigen van externe financieringsbehoeften van Moldavië in de context van een aanzienlijke verslechtering van zijn externe rekeningen als gevolg van de weerslag die Russische invasie van Oekraïne heeft op de Moldavische economie alsmede door de huidige noodtoestand op het gebied van energie.

---

2 ABM: activiteitsgestuurd beheer: ABB: activiteitsgestuurde begroting.

3 In de zin van artikel 54, lid 2, punt a) of b), van het Financieel Reglement.

- De budgettaire financieringsbehoeften van de partner verlichten.
- De budgettaire consolidatie-inspanning en de externe stabilisatie in de context van het IMF-programma ondersteunen.
- Structurele hervormingen ondersteunen ter verbetering van het algemene macro-economische management, ter versterking van de economische governance en transparantie, en ter verbetering van de voorwaarden voor duurzame groei.

1.4.4. Prestatie-indicatoren

Vermeld de indicatoren voor de monitoring van de voortgang en de beoordeling van de resultaten

De Moldavische autoriteiten zullen op regelmatige basis aan de diensten van de Commissie verslag moeten uitbrengen over een aantal economische indicatoren en een uitgebreid verslag moeten verstrekken inzake de naleving van de overeengekomen beleidsvoorwaarden, voordat de tranches van de bijstand worden uitbetaald.

De diensten van de Commissie zullen ook na de operationele beoordeling van de financiële en administratieve procedures in Moldavië, die in juni 2020 is verstrekt, toezicht op het beheer van de overheidsfinanciën blijven houden. De EU-delegatie in de partnerlanden brengt ook periodieke verslagen uit over zaken die relevant zijn voor het toezicht op de bijstand. De diensten van de Commissie onderhouden nauwe contacten met het IMF en de Wereldbank om te profiteren van hun inzichten naar aanleiding van hun lopende activiteiten in het betrokken partnerland.

Het voorstel voor een wetgevingsbesluit voorziet in een jaarlijks bij de Raad en het Europees Parlement in te dienen verslag waarin een evaluatie van de tenuitvoerlegging van deze maatregel is opgenomen. Een onafhankelijke ex-postevaluatie van de bijstand zal binnen twee jaar na afloop van de uitvoeringsperiode worden uitgevoerd.

1.5. Motivering van het voorstel/initiatief

1.5.1. Behoefte(n) waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien, met een gedetailleerd tijdschema voor de uitrol van het initiatief

De uitbetaling van de bijstand zal afhankelijk worden gesteld van de vervulling van de politieke randvoorwaarde en bevredigende vorderingen bij de tenuitvoerlegging van het economisch programma tussen Jordanië en het IMF. Daarnaast komen de Commissie en de Oekraïense autoriteiten specifieke beleidsvoorwaarden overeen die ah bestaande memorandum van overeenstemming moeten worden toegevoegd.

Het is de bedoeling dat de aanvullende bijstand in twee tranches wordt uitbetaald. De eerste tranche zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2023 worden uitbetaald, de tweede tranche zou in het vierde kwartaal van 2023 kunnen worden uitbetaald, mits de aan elke tranche verbonden beleidsmaatregelen zijn uitgevoerd.

1.5.2. Toegevoegde waarde van de deelname van de Unie (deze kan het resultaat zijn van verschillende factoren, bijvoorbeeld coördinatiewinst, rechtszekerheid, grotere doeltreffendheid of complementariteit). Voor de toepassing van dit punt wordt onder "toegevoegde waarde van de deelname van de Unie" verstaan de waarde die een optreden van de Unie oplevert bovenop de waarde die door een optreden van alleen de lidstaat zou zijn gecreëerd.

Het instrument van macrofinanciële bijstand is een beleidsinstrument ter verlichting van de externe financiële behoeften op korte en middellange termijn. In de context van de huidige crisis zal de MFB de autoriteiten economische beleidsruimte helpen bieden om in de economie doeltreffend te reageren op de verslechterende externe positie en de toegenomen begrotingsbehoeften. De MFB zal ook bijdragen tot de bevordering van macro-economische en politieke stabiliteit. De operatie zal een aanvulling vormen op de middelen die door de internationale financiële instellingen, bilaterale donoren en andere financiële instellingen van de EU beschikbaar zijn gesteld. Daardoor zal deze bijdragen tot de globale doeltreffendheid van de financiële steun door de internationale gemeenschap, maar ook van andere vormen van financiële bijstand van de EU, waaronder begrotingssteunmaatregelen.

Voorts wordt verwacht dat het MFB-programma, door langlopende financiering te verstrekken tegen zeer gunstige voorwaarden, die gewoonlijk lager zijn dan die van internationale of bilaterale donoren, de regering zal helpen haar begroting zonder begrotingsafwijkingen uit te voeren en zal bijdragen tot de houdbaarheid van de schuldpositie.

Naast het financiële effect van de MFB zal het voorgestelde programma de hervormingsinspanningen van de regering en haar streven naar nauwere betrekkingen met de EU versterken, zoals die is weergegeven in de associatieovereenkomst die in 2016 in werking is getreden en in de status van kandidaat-lidstaat die op 23 juni 2022 is verleend. Dit resultaat zal onder meer worden verwezenlijkt door de uitbetaling van de bijstand van passende voorwaarden afhankelijk te stellen. In een ruimere context zal het programma een signaal zijn dat de EU bereid is steun te verlenen aan partners in het Oostelijk nabuurschap, waaronder Moldavië, wanneer zij het economisch moeilijk hebben.

1.5.3. Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan

Macrofinanciële-bijstandsoperaties in partnerlanden zijn onderworpen aan evaluaties achteraf. Volgens de evaluaties die tot dusver (van voltooide programma's) zijn uitgevoerd, leveren macrofinanciële-bijstandsoperaties een positieve, zij het soms bescheiden en indirecte bijdrage tot een betere houdbaarheid van de externe positie, de macro-economische stabiliteit en de totstandbrenging van structurele hervormingen in het partnerland. In de meeste gevallen hebben de macrofinanciële-bijstandsoperaties een positief effect gehad op de betalingsbalans van de partner en verlichting gebracht van de begrotingsmoeilijkheden. Ook hebben ze geleid tot een enigszins hogere economische groei.

1.5.4. Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader en eventuele synergie met andere passende instrumenten

Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader

In het meerjarige financiële kader voor de periode 2021–2027 zal de verstrekking van MFB-leningen worden gedekt door de garantie voor extern optreden in het kader van "Europa in de wereld" (instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en

internationale samenwerking). De voor macrofinanciële bijstand voorziene (indicatieve) leningscapaciteit volstaat om deze operatie alsook andere MFB-operaties die worden uitgevoerd, te dekken.

Eventuele synergie met andere passende instrumenten

De EU is een van de belangrijkste donoren van Moldavië en biedt ondersteuning aan economische, structurele en institutionele hervormingen en aan het maatschappelijk middenveld. De financiële steun van de EU aan Moldavië voor de periode 2014–2020 bedroeg 518,15 miljoen EUR (het indicatieve meerjarenprogramma 2021–2027 (MIP), dat in voorbereiding is). In deze dit kader vormt deze MFB-operatie een aanvulling op ander extern EU-optreden of andere EU instrumenten ter ondersteuning van Moldavië. Het is ook afgestemd op het nieuwe instrument "Europa in de wereld" (instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking) en het instrument voor pretoetredingssteun (IPA-III) voor 2021–2027.

De grootste meerwaarde van macrofinanciële bijstand in vergelijking met andere EU-instrumenten is dat hiermee de totstandkoming wordt gefaciliteerd van een stabiel macro-economisch kader, onder meer door een houdbare betalingsbalanspositie en begrotingssituatie te bevorderen, alsmede van een passend kader om structurele hervormingen te stimuleren. Macrofinanciële bijstand is geen regelmatige financiële steun en moet worden beëindigd zodra de partner weer een houdbare externe financiële positie heeft.

Voorts vormt macrofinanciële bijstand een aanvulling op interventies van de internationale gemeenschap, in het bijzonder de door het IMF en de Wereldbank ondersteunde aanpassings- en hervormingsprogramma's.

1.5.5. Beoordeling van de verschillende beschikbare financieringsopties, waaronder mogelijkheden voor herschikking

Door leningen te gebruiken verhoogt deze MFB-operatie de doeltreffendheid van de EU-begroting door middel van het hefboomeffect en vormt zij de beste kostenefficiënte optie.

De Commissie is bevoegd om zowel namens de Europese Unie als Euratom op de kapitaalmarkten middelen te lenen met gebruikmaking van de garantie van de EU-begroting. Het doel is middelen op de markt te verkrijgen tegen de beste beschikbare tarieven dankzij de topkredietrating van de EU/Euratom (AAA-rating door Fitch, Moody's en DBRS, AA door S&P, alle met stabiele vooruitzichten) en die dan door te lenen aan in aanmerking komende leningnemers in het kader van het Europees financieel stabilisatiemechanisme, betalingsbalanssteun en macrofinanciële bijstand, en aan Euratom-projecten. Bij de leningactiviteiten wordt gebruikgemaakt van back-to-backtransacties, waardoor wordt gewaarborgd dat de EU-begroting geen rente- of valutarisico loopt. Het doel tegen de beste beschikbare tarieven middelen voor leningactiviteiten te verkrijgen, is bereikt omdat die tarieven in lijn zijn met die voor soortgelijke instellingen (EIB, Europees financieel stabilisatiemechanisme en Europees stabiliteitsmechanisme).

1.6. Duur en financiële gevolgen van het voorstel/initiatief

X beperkte geldigheidsduur

– ☐ van kracht van 2022 tot en met 2024

– ☐ Financiële gevolgen vanaf 2022 tot en met 2024 voor vastleggingskredieten en vanaf 2022 tot en met 2025 voor betalingskredieten.

☐ **onbeperkte geldigheidsduur**

– uitvoering met een opstartperiode vanaf JJJJ tot en met JJJJ,

– gevolgd door een volledige uitvoering.

1.7. Geplande beheersvorm(en)[4]

X Direct beheer door de Commissie

– **X** door haar diensten, waaronder het personeel in de EU-delegaties;

– ☐ door de uitvoerende agentschappen

☐ **Gedeeld beheer** met de lidstaten

☐ **Indirect beheer** door begrotingsuitvoeringstaken te delegeren aan:

– ☐ derde landen of de door hen aangewezen organen;

– ☐ internationale organisaties en hun agentschappen (geef aan welke);

– ☐ de EIB en het Europees Investeringsfonds;

– ☐ de in de artikelen 70 en 71 van het Financieel Reglement bedoelde organen;

– ☐ publiekrechtelijke organen;

– ☐ privaatrechtelijke organen met een openbare dienstverleningstaak, voor zover zij zijn voorzien van voldoende financiële garanties;

– ☐ privaatrechtelijke organen van een lidstaat, waaraan de uitvoering van een publiek-privaat partnerschap is toevertrouwd en die voldoende financiële garanties bieden;

– ☐ personen aan wie de uitvoering van specifieke maatregelen op het gebied van het GBVB in het kader van titel V van het VEU is toevertrouwd en die worden genoemd in de betrokken basishandeling.

– *Verstrek, indien meer dan een beheersvorm is aangekruist, extra informatie onder "Opmerkingen".*

Opmerkingen

[4] Nadere bijzonderheden over de beheersvormen en verwijzingen naar het Financieel Reglement zijn te vinden op de BudgWeb-website: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. BEHEERSMAATREGELEN

2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen

Vermeld frequentie en voorwaarden.

De uit hoofde van dit besluit te financieren acties zullen in direct beheer door de Commissie worden uitgevoerd op het hoofdkantoor, met steun van de delegaties van de Unie.

De bijstand in kwestie is van macro-economische aard en sluit qua opzet aan bij het door het IMF ondersteunde programma. Het toezicht op de actie door de diensten van de Commissie zal plaatsvinden op basis van de vorderingen bij de tenuitvoerlegging van de IMF-overeenkomst en de uitvoering van specifieke hervormingsmaatregelen die met de autoriteiten van de partners in een memorandum van overeenstemming moeten worden vastgelegd (zie ook punt 1.4.4), met een frequentie die strookt met het aantal tranches.

2.2. Beheers- en controlesyste(e)m(en)

2.2.1. Rechtvaardiging van de voorgestelde beheersvorm(en), uitvoeringsmechanisme(n) voor financiering, betalingsvoorwaarden en controlestrategie

De uit hoofde van dit besluit te financieren acties zullen in direct beheer door de Commissie worden uitgevoerd op het hoofdkantoor, met steun van de delegaties van de Unie.

De MFB-uitbetalingen worden afhankelijk gesteld van positieve evaluaties en van de naleving van de conditionaliteit die aan elke operatie verbonden is. De Commissie houdt nauwlettend toezicht op de uitvoering van de voorwaarden, in nauwe samenwerking met de delegaties van de Unie.

2.2.2. Informatie over de geïdentificeerde risico's en het (de) systeem (systemen) voor interne controle dat is (die zijn) opgezet om die risico's te beperken

Geconstateerde risico's

Aan de voorgestelde macrofinanciële-bijstandsoperaties zijn fiduciaire, beleidsmatige en politieke risico’s verbonden.

Er bestaat een risico dat de macrofinanciële bijstand op frauduleuze wijze zou kunnen worden aangewend. Aangezien macrofinanciële bijstand niet wordt toegewezen aan specifieke uitgaven (wat bijvoorbeeld wel het geval is bij projectfinanciering), hangt dit risico samen met factoren zoals de algemene kwaliteit van beheerssystemen in de centrale bank en het ministerie van Financiën van de partner, administratieve procedures, controle- en toezichtfuncties, beveiliging van IT-systemen en de geschiktheid van interne en externe controlemogelijkheden.

Een tweede risico hangt samen met de kans dat de partner niet in staat zou zijn de uit de voorgestelde MFB-leningen voortvloeiende financiële verplichtingen jegens de EU na te komen (wanbetalings- of kredietrisico). Een dergelijke situatie kan bijvoorbeeld worden veroorzaakt door een aanmerkelijke verdere verslechtering van de begrotingssituatie en betalingsbalanspositie van de partner.

Internecontrolesystemen

De macrofinanciële bijstand zal worden onderworpen aan verificatie-, controle- en auditprocedures onder de verantwoordelijkheid van de Commissie, met inbegrip van

het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), en van de Europese Rekenkamer, zoals bepaald in artikel 129 van het Financieel Reglement.

Vooraf: Beoordeling door de Commissie van het beheers- en controlesysteem in het begunstigde land. Voor elk begunstigd land verricht de Commissie, indien nodig met technische ondersteuning door consultants, vooraf een operationele beoordeling van de financiële procedures en de controleomgeving. Er wordt een analyse van de boekhoudprocedures, de scheiding van taken en de interne/externe audit van de centrale bank en het ministerie van Financiën verricht om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over goed financieel beheer. Als zwakke punten worden vastgesteld, moeten in verband daarmee voorwaarden worden gesteld, die moeten worden uitgevoerd voordat de bijstand wordt uitbetaald. Zo nodig worden ook specifieke regelingen voor betalingen (bv. afgeschermde rekeningen) ingesteld.

Tijdens de uitvoering: Controles van de Commissie van periodieke verklaringen van de partner. De betaling wordt onderworpen aan 1) toezicht door personeelsleden van DG ECFIN, in nauwe samenwerking met de EU-delegaties en met externe belanghebbenden, zoals het IMF, op de uitvoering van de overeengekomen conditionaliteiten, en 2) de normale controleprocedure waarin de door DG ECFIN gevolgde financiële procedure (model 2) voorziet, waaronder de verificatie door de financiële eenheid van de naleving van de hierboven vermelde voorwaarden die voor de uitbetaling van de bijstand zijn gesteld. De uitbetaling met betrekking tot MFB-operaties kan afhankelijk worden gesteld van aanvullende onafhankelijke ex-postverificaties (van documenten of ter plaatse) door ambtenaren van het ex-postcontroleteam van het DG. Die verificaties kunnen ook plaatsvinden op verzoek van de verantwoordelijke gesubdelegeerd ordonnateur. Zo nodig kunnen onderbrekingen en opschortingen van betalingen, (door de Commissie uitgevoerde) financiële correcties of terugvorderingen plaatsvinden (wat tot dusver nog niet voorgekomen is): de financieringsovereenkomsten met de partners voorzien uitdrukkelijk in die mogelijkheid.

2.2.3. Raming en motivering van de kosteneffectiviteit van de controles (verhouding van de controlekosten tot de waarde van de desbetreffende financiële middelen) en evaluatie van het verwachte foutenrisico (bij betaling en bij afsluiting).

De ingevoerde controlesystemen, zoals de operationele beoordelingen vooraf of de ex-postbeoordelingen, hebben gezorgd voor een effectief foutenpercentage voor de MFB-betalingen van 0 %. Er zijn geen gevallen bekend van fraude, corruptie of onwettige activiteit. De MFB-operaties hebben een duidelijke interventielogica, waardoor de Commissie hun effect kan evalueren. Door de controles kan zekerheid worden verkregen en kan worden nagegaan of de beleidsdoelstellingen en -prioriteiten zijn gehaald.

2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden

Vermeld de bestaande en geplande preventie- en beschermingsmaatregelen, bijvoorbeeld in het kader van de fraudebestrijdingsstrategie.

Om de risico's van frauduleus gebruik van de middelen te voorkomen, zijn meerdere maatregelen getroffen en zullen nog andere maatregelen worden getroffen.

Om te beginnen bevat de leningsovereenkomst een aantal bepalingen met betrekking tot inspectie, fraudepreventie, controles en terugvordering van middelen in geval van fraude of corruptie. Het is voorts de bedoeling dat aan de bijstand een aantal specifieke beleidsvoorwaarden, met name op het gebied van het beheer van de

overheidsfinanciën, zal worden verbonden ter bevordering van de efficiëntie, de transparantie en de toerekenbaarheid. Daarnaast zal de bijstand worden uitbetaald op een speciaal daarvoor bedoelde rekening van de centrale bank van de partner.

Bovendien hebben, overeenkomstig de vereisten van het Financieel Reglement, de diensten van de Commissie een operationele beoordeling uitgevoerd van de financiële en administratieve procedures in Moldavië om zich ervan te vergewissen dat de bestaande procedures voor het beheer van de programmabijstand, met inbegrip van macrofinanciële bijstand, voldoende garanties bieden. Die beoordeling is in 2020 uitgevoerd en heeft betrekking op gebieden zoals de opstelling en uitvoering van de begroting, interne financiële controle bij de overheid, interne en externe controle, aanbestedingen en het beheer van contanten en de staatsschuld, alsook de onafhankelijkheid van de centrale bank. De EU-delegatie in het betrokken partnerland zal nauwlettend toezicht blijven houden op de ontwikkelingen op dat gebied. De Commissie gebruikt ook begrotingssteunmaatregelen om de betrokken partners te helpen hun beheerssystemen voor de overheidsfinanciën te verbeteren, en die inspanningen worden ook door andere donoren ondersteund.

Ten slotte zal de bijstand worden onderworpen aan verificatie-, controle- en auditprocedures onder de verantwoordelijkheid van de Commissie, met inbegrip van het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), en de Europese Rekenkamer, zoals bepaald in artikel 129 van het Financieel Reglement.

3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

3.1. Rubriek(en) van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderde(e)l(en) voor uitgaven

- Bestaande begrotingsonderdelen

In volgorde van de rubrieken van het meerjarige financiële kader en de begrotingsonderdelen.

Rubriek van het meerjarig financieel kader	Begrotingsonderdeel	Soort uitgave	Bijdrage			
	Nummer	GK/NGK[5]	van EVA-landen[6]	van kandidaat-lidstaten[7]	van derde landen	in de zin van artikel 21, lid 2, punt b), van het Financieel Reglement
	14.02.01.70.06 [MFB-lening – EAG]	Gespl.	NEE	NEE	NEE	NEE
	14.20.03.01 [MFB-subsidies]	Gespl.	NEE	NEE	NEE	NEE

- Te creëren nieuwe begrotingsonderdelen – Niet van toepassing

5 GK = gesplitste kredieten/NGK = niet-gesplitste kredieten.
6 EVA: Europese Vrijhandelsassociatie.
7 Kandidaat-lidstaten en, in voorkomend geval, potentiële kandidaten van de Westelijke Balkan.

3.2. Geraamde financiële gevolgen van het voorstel inzake kredieten

3.2.1. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de beleidskredieten

– ☐ Voor het voorstel/initiatief zijn geen beleidskredieten nodig

– **X Voor het voorstel/initiatief zijn beleidskredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven:**

in miljoen EUR (tot op drie decimalen)

Rubriek van het meerjarig financieel kader	6	**Rubriek 6 — "Nabuurschap en de wereld"**

DG: ECFIN			Jaar **2021**	Jaar **2022**	Jaar **2023**	Jaar **2024**	Jaar **2025**	**TOTAAL**
○ Beleidskredieten								
Begrotingsonderdeel[8] 14.02.01.70.06 [MFB-lening – EAG]	Vastleggingen	(1a)		10,8	9			**19,8**
	Betalingen	(2a)		10,8	9			**19,8**
Begrotingsonderdeel 14.20.03.01 [MFB-subsidies]	Vastleggingen	(1b)		30	45			**75**
	Betalingen	(2b)		20	55			**75**
Uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten[9]								
Begrotingsonderdeel 14.20.03.01		(3)					0,15	**0,15**

[8] Volgens de officiële begrotingsnomenclatuur.

[9] Technische en/of administratieve bijstand en uitgaven ter ondersteuning van de uitvoering van programma's en/of acties van de EU (vroegere "BA"-onderdelen), onderzoek door derden, eigen onderzoek.

TOTAAL kredieten voor DG ECFIN	Vastleggingen	=1a+1b +3		40,8	54		0,15	**94,95**
	Betalingen	=2a+2b +3		30,8	64		0,15	**94,95**
○ TOTAAL beleidskredieten	Vastleggingen	(4)		40,8	54			**94,8**
	Betalingen	(5)		30,8	64			**94,8**
○ TOTAAL uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten		(6)					0,15	**0,15**
TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 6 van het meerjarig financieel kader	Vastleggingen	=4+6		40,8	54		0,15	**94,95**
	Betalingen	=5+6		30,8	64		0,15	**94,95**

Wanneer het voorstel/initiatief gevolgen heeft voor meerdere beleidsrubrieken, herhaal bovenstaand deel: In miljoen EUR (tot op drie decimalen)

Rubriek van het meerjarig financieel kader	7	**Rubriek 7 – "Europees openbaar bestuur"**

Dit deel moet worden ingevuld aan de hand van de "administratieve begrotingsgegevens", die eerst moeten worden opgenomen in de bijlage bij het financieel memorandum (Bijlage V bij de interne voorschriften), te uploaden in DECIDE met het oog op overleg tussen de diensten.

DG: ECFIN			Jaar **2021**	Jaar **2022**	Jaar **2023**	Jaar **2024**	Jaar **2025**	**TOTAAL**
Personele middelen			0,034	0,044	0,044	0,011	0,011	**0,144**
Andere administratieve uitgaven				0,020	0,020			**0,040**
TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 7 van het meerjarig financieel kader	Kredieten		0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**
	(totaal vastleggingen = totaal betalingen)		0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

			Jaar **2021**	Jaar **2022**	Jaar **2023**	Jaar **2024**	Jaar **2025**	**TOTAAL**
TOTAAL kredieten	Vastleggingen	=4+6	0,034	40,864	54,064	0,011	0,161	**95,134**

onder RUBRIEKEN 1 tot en met 7 van het meerjarig financieel kader (referentiebedrag)	Betalingen	=5+6	0,034	30,864	64,064	0,011	0,161	**95,134**

3.2.2. Geraamde output, gefinancierd met operationele kredieten

Vastleggingskredieten, in miljoen EUR (tot op drie decimalen)

Vermeld doelstellingen en outputs ⇩		Jaar **2021**		Jaar **2022**		Jaar **2023**		Jaar **2024**		Jaar **2025**		**TOTAAL**	
	Soort[10]	Nummer	Kosten	Nummer	Kosten	Nummer	Kosten	Nummer	Kosten	Nummer	Kosten	Totaal aantal	Totale kosten
SPECIFIEKE DOELSTELLING NR. 1[11]													
- Output 1	Uitbetaling van subsidies			1	20	2	55					3	75
- Output 2	Verstrekking van de garantie voor het externe optreden			3	10,8	2	9					5	19,8
- Output 3	Evaluatie achteraf									1	0,15	1	0,15
Subtotaal voor specifieke doelstelling nr. 1		-	-	4	30,8	4	64	-	-	1	0,15	9	94,95
TOTALE KOSTEN		-	-	4	30,8	4	64	-	-	1	0,15	9	94,95

10 Outputs zijn producten en te verstrekken diensten (bv.: aantal gefinancierde studentenuitwisselingen, aantal km aangelegde wegen enz.).

11 Zoals beschreven in punt 1.4.2. “Specifieke doelstelling(en)…”

3.2.3. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten

– **X Voor het voorstel/initiatief zijn administratieve kredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven:**

in miljoen EUR (tot op drie decimalen)

	Jaar **2021**	Jaar **2022**	Jaar **2023**	Jaar **2024**	Jaar **2025**	**TOTAAL**
RUBRIEK 7 van het meerjarig financieel kader						
Personele middelen	0,034	0,044	0,044	0,011	0,011	**0,144**
Andere administratieve uitgaven		0,020	0,020			**0,040**
Subtotaal RUBRIEK 7 van het meerjarig financieel kader	0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**
Buiten RUBRIEK 7[12] van het meerjarige financiële kader						
Personele middelen						
Andere administratieve uitgaven						
Subtotaal buiten RUBRIEK 7 van het meerjarig financieel kader						
TOTAAL	0,034	0,064	0,064	0,011	0,011	**0,184**

De benodigde kredieten voor personele middelen en andere uitgaven van administratieve aard zullen worden gefinancierd uit kredieten van het DG die reeds voor het beheer van deze actie zijn toegewezen en/of binnen het DG zijn herverdeeld.

[12] Technische en/of administratieve bijstand en uitgaven ter ondersteuning van de uitvoering van programma's en/of acties van de EU (vroegere "BA"-onderdelen), onderzoek door derden, eigen onderzoek.

3.2.3.1. Geraamde personeelsbehoeften

– **X Voor het voorstel/initiatief zijn personele middelen nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven:**

Raming in voltijdequivalenten

		Jaar **2021**	Jaar **2022**	Jaar **2023**	Jaar **2024**	Jaar **2025**
	○ Posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (ambtenaren en tijdelijke functionarissen)					
20 01 02 01 (zetel en vertegenwoordigingen van de Commissie)		0,100	0,250	0,150	0,010	0,100
20 01 02 03 (delegaties)						
01 01 01 01 (onderzoek door derden)						
01 01 01 11 (eigen onderzoek)						
Ander begrotingsonderdeel (te vermelden)						
	○ Extern personeel (in voltijdequivalenten: VTE)[13]					
20 02 01 (AC, END, INT van de "totale financiële middelen")		0,200	0,350	0,200	0,010	0,100
20 02 03 (AC, AL, END, INT en JPD in de delegaties)						
XX 01 xx **yy zz** [14]	- op zetel					
	- in delegaties					
01 01 01 02 (AC, END, INT – onderzoek door derden)						
01 01 01 12 (AC, END, INT – eigen onderzoek)						
Ander begrotingsonderdeel (te vermelden)						
TOTAAL		**0,300**	**0,600**	**0,350**	**0,020**	**0,200**

XX is het beleidsterrein of de begrotingstitel.

Voor de benodigde personele middelen zal een beroep worden gedaan op het personeel van het DG dat reeds voor het beheer van deze actie is toegewezen en/of binnen het DG is herverdeeld, eventueel aangevuld met middelen die in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure met inachtneming van de budgettaire beperkingen aan het beherende DG kunnen worden toegewezen.

Beschrijving van de uit te voeren taken:

Ambtenaren en tijdelijk personeel	Directeur dir. D: toezicht houden op en beheren van de operatie, contacten onderhouden met de Raad en het Parlement voor de vaststelling van het besluit en de goedkeuring van het memorandum van overeenstemming, met de Moldavische autoriteiten onderhandelen over het memorandum, verslagen beoordelen, inspectiebezoeken leiden en vorderingen bij het naleven van de voorwaarden beoordelen. Eenheidshoofd/adjunct-eenheidshoofd dir. D: de directeur bijstaan bij het beheren van de operatie, het onderhouden van contacten met de Raad en het Parlement voor de

13 AC = Agent Contractuel (arbeidscontractant); AL= Agent Local (plaatselijk functionaris); END= Expert National Détaché (gedetacheerd nationaal deskundige); INT= Intérimaire (uitzendkracht); JPD = Junior Professionals in Delegations (jonge deskundige in delegaties).

14 Subplafond voor extern personeel uit beleidskredieten (vroegere "BA"-onderdelen).

	vaststelling van het besluit en de goedkeuring van het memorandum van overeenstemming, met de Moldavische autoriteiten onderhandelen over het memorandum en de leningsovereenkomst (samen met DG BUDGET), het beoordelen van verslagen en van de vorderingen bij het naleven van de voorwaarden. DG BUDGET (eenheden E1, E3 onder toezicht van de directeur): de leningsovereenkomst voorbereiden, erover onderhandelen met de Moldavische autoriteiten en ervoor zorgen dat die wordt goedgekeurd door de bevoegde diensten van de Commissie en door beide partijen wordt ondertekend. Toezicht houden na de inwerkingtreding van de leningsfaciliteitovereenkomst. De besluiten van de Commissie inzake de leningtransactie(s) voorbereiden, de indiening van de verzoeken om middelen follow-up geven, de banken selecteren en de financieringstransactie(s) voorbereiden en uitvoeren, en de middelen aan Moldavië uitbetalen. De administratieve activiteiten verrichten voor de follow-up van de terugbetaling van de lening(en). De bijbehorende verslagen opstellen.
Extern personeel	Deskeconomen, sector macrofinanciële bijstand (dir. D): het besluit en het memorandum voorbereiden, contacten onderhouden met de autoriteiten en de internationale financiële instellingen, evaluatiebezoeken verrichten, voorbereiden van verslagen van de diensten van de Commissie en van Commissieprocedures voor het beheer van de bijstand, contacten onderhouden met externe deskundigen voor de operationele evaluatie en de ex-postevaluatie.

3.2.4. Verenigbaarheid met het huidige meerjarig financieel kader

Het voorstel/initiatief:

– **X kan volledig worden gefinancierd door middel van herschikking binnen de relevante rubriek van het meerjarig financieel kader (MFK).**

3.2.5. Bijdrage van derden aan de financiering

Het voorstel/initiatief:

– **X voorziet niet in medefinanciering door derden.**

3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten

– **X Het voorstel/initiatief heeft geen financiële gevolgen voor de ontvangsten**